

Een vrouw met een missie

Gonnie Put ijvert voor klare taal in juridische teksten

Te bedenken dat ze advocaat zou worden, ware het niet dat het juridisch taalgebruik zo 'lelijk en ingewikkeld' was. Aan het woord Gonnie Put, oprichtster van 'Bureau Klare Taal' en een vrouw met een missie: aantonen dat juridisch correct én helder taalgebruik hand in hand gaan.

'Bij mijn studiekeuze twijfelde ik tussen germanistiek en rechten', vertelt Gonnie. 'Mijn familie telt veel germanisten, waardoor ik als het ware met liefde voor taal opgegroeid ben. Toch koos ik uiteindelijk voor rechten. Ik vond de advocatuur zeer interessant, maar het juridisch taalgebruik daarentegen... zo lelijk, zo ingewikkeld, verschrikkelijk! Dat was voor mij genoeg om ermee te stoppen. Helaas was ik toen nog te jong om te beseffen dat het ook anders kan; ondanks de vormvereisten waaraan juridische teksten moeten voldoen, kunnen ze toch in heldere taal geschreven worden.'

Mediacarrière

Na haar studies rechten en criminologie ging Gonnie aan de slag als juriste in de non-profitsector, maar steeds met een redactionele inslag. Ze was een tijdlang hoofdredacteur van het Tijdschrift voor Vreemdelingenrecht en schreef een e-zine waarin ze juridisch nieuws op een begrijpelijke manier herschreef. De stap naar de pers- en communicatiewereld was gauw gezet. Met haar zachte en aangename stem is het niet verwonderlijk dat Gonnie voor de stemtest van de VRT slaagde. Ze startte haar mediacarrière op de redactie van Studio Brussel waar ze in het weekend en op

feestdagen het nieuws presenteerde. Na een stop als journalist bij Radio4FM belandde ze als reporter-redacteur bij de VRT-nieuwsdienst en bij één. Tussendoor freelance te ze ook voor De Standaard, Canvas en de Juristenkrant.

Bureau Klare Taal

Een druk professioneel leven in combinatie met kleine kinderen deden haar besluiten om zelfstandige in bijberoep te worden. Ze ging deeltijds aan de slag als juridisch medewerker bij een advocatenkantoor en gaf daarnaast schrijftrainingen aan ambtenaren voor het communicatiebureau Ethicom. In oktober 2013 richtte ze 'Bureau Klare Taal' op, een opleidings- en adviesbureau voor klare taal in juridische en andere teksten. Daarmee is ze de eerste en voorlopig enige in Vlaanderen die zich doelbewust toespitst op de juridische wereld en de overheid. 'Mijn klanten zijn advocaten, notarissen, magistraten, ambtenaren, gerechtsdeurwaarders, banken, overheden...'; aldus Gonnie. 'Maar eigenlijk heeft elke professional die met de burger over maatschappelijk relevante zaken communiceert, baat bij een helder taalgebruik. Mensen ontvangen vaak documenten, zoals

adviezen van advocaten, polisvoorwaarden... waar ze geen jota van snappen. Dat betekent heel veel tijdverlies voor zowel de verzender als de ontvanger.'

'Veel professionals verwarren formele verouderde taal nog te vaak met professionele uitstraling of met beleefdheid. Zij laten zich nog te vaak leiden door vastgeroeste gewoontes of door kromme taal uit slecht vertaalde wetgeving. Nochtans is het meestal mogelijk om complexe juridische teksten te hertalen naar een meer begrijpelijke tekst, met respect voor de juridisch-technische inhoud.'

En de wil is er wel, weet Gonnie. 'Veel juristen houden van taal. Begrijpelijk, aangezien het hun enige werkinstrument is. Maar velen durven de juridische formuleringen niet loslaten. Zeker wanneer je jong bent, is dat moeilijk. De traditie weegt hier zwaar door: wat kan? Wat kan niet? Bovendien wordt in de rechtenopleiding nog té weinig aandacht besteed aan taalbeheersing zoals schrijfstijl, woordkeuze, zinsbouw... Sinds september 2014 geef ik werkcolleges 'juridisch schrijven' aan de studenten in de 2de bachelor rechten aan de KU Leuven. Iets wat ik trouwens heel graag doe! Zo'n opleiding helpt juristen in spe om zich bewuster te worden van hun taalgebruik. En sowieso zullen juristen, zodra ze hun materie heel goed onder de knie hebben, meer zelfvertrouwen hebben om vrijer met taal om te gaan.'

"Veel professionals verwarren formele verouderde taal nog te vaak met professionele uitstraling of met beleefdheid."

'Een paar eenvoudige ingrepen en teksten zijn meteen een stuk eigentijds en begrijpelijker.'

Hautekiet

Als lid van Clarity International, een wereldwijd netwerk van juridische professionals, gespecialiseerd in juridisch precies én helder schrijven, werd Gonnie gevraagd om in het panel te zetelen van 'Heerlijk helder. Hautekiet schenkt klare taal'. Dit Radio 1-programma pleit voor begrijpelijke taal in teksten voor de burger. Organisaties die erin slagen hun vakkennis begrijpelijk te communiceren, die hun boodschap op een heldere, bondige en correct geformuleerde manier overbrengen, krijgen het 'Heerlijk Helder-label'.

En hoe doen de notarissen het? 'De website van het notariaat (www.notaris.be) is heel mooi! Jong, fris met goed verstaanbare inhoud. De akten daarentegen... daar is nog wat werk aan (lacht). Het is vooral in de geschreven communicatie dat de notaris nog tekortschiet. Mondeling scoort hij veel beter, dan kan hij zich wel duidelijk uitdrukken.'

'De notaris kan vandaag wel terugvallen op enkele naslagwerken met juridisch correcte clausules, maar daar wordt er veel te weinig belang gehecht aan de taal. Eigenlijk zijn er nieuwe, moderne versies nodig. Dan pas zal de notaris zich veilig voelen om zijn eigen teksten te actualiseren.'

Training en coaching

Gonnie biedt zowel incompanyschrijftrainingen als individuele schrijfcoaching aan.

'Marc Demaeght is bijvoorbeeld de eerste notaris die samen met zijn medewerkers een opleiding gevolgd heeft. Het gaat niet alleen om akten, maar ook om brieven, e-mails en andere documenten. De trainingen zijn altijd interactief en op maat. Na een stukje theorie wagen we ons aan de praktijk. Er wordt altijd gewerkt op de teksten van de cursisten. Dat bevordert de bewustmaking. 'Heb ik dat echt zelf geschreven?', is een reactie die ik vaak hoor (lacht). De tips die ik geef zijn onmiddellijk bruikbaar. Een paar eenvoudige ingrepen en teksten zijn meteen een stuk eigentijds en begrijpelijker.'

Tip!

Een goede raad van Gonnie om af te sluiten: 'Gebruik alvast duidelijke taal in je e-mails. Dat is vaak het eerste contact met cliënten en als het ware je visitekaartje. Het zal de drempel naar het notariaat verlagen en het imago van de notaris opfrissen.'

Voortaan geeft Gonnie in elke Notarius een schrijftip die u gemakkelijk kunt toepassen op uw eigen teksten. U vindt ze ook terug op onze blog www.enotariusnl.be.

U of u? en 'u hebt of u heeft', 'u kan of u kunt', ...

Opvallend veel beroepsmensen schrijven de beleefdheidsvorm 'U', 'Uw' zo, mét hoofdletter dus. Of ze gebruiken in eenzelfde tekst 'U' en 'u' door elkaar.

Toch worden 'u' en 'uw' in principe met kleine letter gespeld. Alleen in een brief aan een hoogwaardigheidsbekleeder, bijvoorbeeld een minister, bisschop of hoge magistraat, is hoofdletter 'U' nog gebruikelijk.

Antwoordt u beleefd op de klacht van een burger, de vraag van een cliënt, collega of confrater, dan schrijft u 'u' en 'uw' met kleine letter.

De werkwoordsvorm staat bij voorkeur in de tweede persoon: u hebt, u zult, u kunt, u wilt.

Waarom? Omdat we de beleefdheidsvorm met zijn allen aanvoelen als tweede persoon. Dat is niet altijd zo geweest. Want 'u' is mogelijk afgeleid van Uwe Edelheid, derde persoon dus. In de achttiende eeuw was Uwe Edelheid de geschreven aanspreektitel voor leden van de hogere klasse. Daarom lezen of horen we nog vaak de werkwoordsvorm in de derde persoon: u heeft, u is, u zal, u kan, u wil. Niet fout, maar zowat alle taalsites raden de uniforme toepassing van de tweede persoon aan, waardoor uw tekst allicht ook verzorgder oogt.